

**DEBRECENI
EGYETEM**

SZÉCHENYI 2020

***IHRIG KÁROLY GAZDÁLKODÁS- ÉS SZERVEZÉSTUDOMÁNYOK
DOKTORI ISKOLA***

EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007

"Tehetségből fiatal kutató" – A kutatói életpályát támogató
tevékenységek a felsőoktatásban

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

**DEBRECENI
EGYETEM**

SZÉCHENYI 2020

**GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
IHRIG KÁROLY GAZDÁLKODÁS- ÉS SZERVEZÉSTUDOMÁNYOK
DOKTORI ISKOLA**

*EFOP3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 – "Tehetségből fiatal kutató" – A kutatói életpályát
támogató tevékenységek a felsőoktatásban*

Doktorandusz Konferencia

**DEBRECEN
2017. december 8.**

EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007

"Tehetségből fiatal kutató" – A kutatói életpályát támogató
tevékenységek a felsőoktatásban

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KONFERENCIA PROGRAMJA

8:30 REGISZTRÁCIÓ (TVK épület)

9:00 MEGNYITÓ, KÖSZÖNTŐ (TVK épület, 104. előadó)

9:10-10:00 PLENÁRIS ELŐADÁS

Dr. Árva László, főiskolai tanár – Economic and Technical Factors behind the Rise and Fall of Globalization

10:00 – 10:15 SZÜNET

10:15 – 12:30 SZEKCIÓÜLÉSEK

Logisztika és Pénzügy-Számvitel Szekció – TVK 101

Marketing, Sportmenedzsment és Vidékfejlesztés Szekció – TVK 109

Menedzsment Szekció – TVK 5

Vállalatgazdaságtan Szekció – TVK 110

Angol Nyelvű Szekció – TVK 104

12:45-13:00 KONFERENCIA ZÁRÁSA (TVK épület, 104. előadó)

Prof. Dr. Popp József, doktori iskola vezető

13:00 ÁLLÓFOGADÁS (Kazánház)

A konferencián előadó hallgatók, a témavezetők, a bizottsági tagok és a meghívott vendégek számára.

Logisztika és Pénzügy-számvitel szekció

Helyszín: TVK épület, TVK 101

Elnök	Dr. habil. Oláh Judit , egyetemi docens
Társelnök	Dr. Tarnóczy Tibor , egyetem docens
Titkár	Krajnyák Emma , PhD hallgató
Tagok	Dr. habil. Huzsvai László , egyetemi docens Dr. Csipkés Margit , egyetemi adjunktus

	NÉV	ELŐADÁS CÍME	TÉMAVEZETŐ NEVE
10:15-10:35	Droppa Dóra	Immateriális vagyonelemek valós értékelése	Becsky-Nagy Patrícia
10:35-10:55	Erdei Edina	A gyártásközi tevékenységek ellenőrzését szolgáló időorientált módszerek összehasonlítása	Oláh Judit
10:55-11:15	Hanzel Gábor	Vezetői információk a felsőoktatási intézmények számvitelében	Bács Zoltán
11:15-11:35	Horváth Adrienn	A zöld beszállítói értékelés és kiválasztás módszerei	Oláh Judit
11:35-11:55	Pauluk Júlia	A raktári teljesítménymérés megvalósulása a SCOR modellben egy vállalati esettanulmányon keresztül	Oláh Judit
11:55-12:15	Sütő Dávid	Magyarországi diszkontok és hipermarketek hatékonyságának és termelékenységének vizsgálata és elemzése számviteli beszámolók alapján	Fenyves Veronika

Marketing, Sportmenedzsment és Vidékfejlesztés Szekció

Helyszín: TVK épület, TVK 109

Elnök **Prof. Dr. Szakály Zoltán**, egyetemi tanár
Társelnök **Prof. Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár
Titkár **Kovács Bence**, PhD hallgató
Tagok **Dr. habil. Müller Anetta**, egyetemi docens
Dr. Nagy Adrián Szilárd, egyetemi docens

	NÉV	ELŐADÁS CÍME	TÉMAVEZETŐ NEVE
10:15-10:35	Balogh Renátó	Passzív sportfogyasztási szokások Magyarországon. Látvány-csapatsportok nézők nélkül	Bácsné Bába Éva
10:35-10:55	Boda Eszter	Kalandpark szolgáltatások fogyasztóinak vizsgálata	Müller Anetta – Bácsné Bába Éva
10:55-11:15	Kovács Éva Katalin	A családi munkaerő felhasználás vizsgálata a karcagi gazdálkodók körében	Pető Károly
11:15-11:35	Kun Gergő	Vállalkozási hajlandóság a Debreceni Egyetem hallgatói körében	Nagy Adrián
11:35-11:55	Madarász Tamás	A nézőkért folytatott küzdelem sportpályán és azon kívül	Bácsné Bába Éva
11:55-12:15	Nábrádi Zsófia	Vásárlási szokások és a fogyasztást meghatározó motivációs tényezők az étrend-kiegészítők piacán	Szakály Zoltán
12:15-12:35	Pappné Bata Ágnes	A fogyasztói attitűdök jelentősége a funkcionális élelmiszerek piacán	Szakály Zoltán
12:35-12:55	Tobak Júlia	Tulajdonosi szerkezet vizsgálata magyarországi családi tulajdonú vállalkozások körében	Nábrádi András

Menedzsment Szekció

Helyszín: TVK épület, TVK 5

Elnök	Prof. Dr. Berde Csaba , egyetemi tanár
Társelnök	Dr. habil. Gályász József , egyetemi docens
Titkár	Szondi Réka , PhD hallgató
Tagok	Dr. Kun András , egyetemi docens Dr. Gergely Éva , adjunktus

	NÉV	ELŐADÁS CÍME	TÉMAVEZETŐ NEVE
10:15-10:35	Bene Ágnes	Vállalati társadalmi felelősségvállalás egyetemi hallgatók munkahelyválasztási preferenciáiban	Móré Mariann
10:35-10:55	Erdei Norbert	Intézményi alkalmazkodás a Sajátos Nevelési Igényű tanulók (SNI) befogadásával összefüggő törvényi változáshoz	Móré Mariann
10:55-11:15	Héder Mária	A hatékony szervezeti Tehetségmenedzsment főbb szempontjai	Dajnoki Krisztina
11:15-11:35	Lázár Tímea	Munkáltatói elvárások a multikulturális személyiségdimenziókban egy szakértői fókuszcsoporthoz véleménye alapján	Juhász Csilla
11:35-11:55	Orbán Szabolcs	Nonprofit szervezetek munkaerőpiaci viszonyai különös tekintettel a foglalkoztatásra és önkéntességre	Szabados György
12:15-12:35	Szabolcsi Sára	Az „amatőr” vezetéstől egy átfogó menedzsment keretrendszerig	Juhász Csilla

Vállalatgazdaságtan szekció

Helyszín: TVK épület, TVK 110

Elnök	Prof. Dr. Nábrádi András , egyetemi tanár
Társelnök	Prof. Dr. Bai Attila , egyetemi tanár
Titkár	Dorogi Dóra , PhD hallgató
Tagok	Dr. habil. Felföldi János , egyetemi docens Dr. habil. Szöllősi László , egyetemi docens

	NÉV	ELŐADÁS CÍME	TÉMAVEZETŐ NEVE
10:15-10:35	Ács Gergő	A magyar műtrágyapiac és műtrágya felhasználás jellemzői	Szűcs István
10:35-10:55	Karnai Laura	Pisztrángtermelés és kereskedelem az EU-28-ban	Szűcs István
10:55-11:15	Kovács Evelin	A diótermesztés és -posztharvest ökonómiai elemzése	Apáti Ferenc
11:15-11:35	Ladányi Krisztina	Magyarországon keletkező vágási melléktermékek a főbb állattenyésztési ágazatokban	Szűcs István
11:35-11:55	Molnár Szilvia	A pecsenyeliba termelés természetes és ökonómiai hatékonyságának vizsgálata adott telep példáján keresztül	Szöllősi László
12:15-12:35	Tótok Veronika	Vetésszerkezeti tendenciák alakulása világviszonylatban és hazánkban	Szűcs István

Angol nyelvű szekció

Helyszín: TVK épület, TVK 104

Elnök	Prof. Dr. Popp József , egyetemi tanár
Társelnök	Prof. Dr. Balogh Péter , egyetemi tanár
Titkár	Szenderák János , ügyvivő-szakértő
Tagok	Dr. habil. Pakurár Miklós , egyetemi docens Dr. Máté Domicián , egyetemi adjunktus

	NÉV	ELŐADÁS CÍME	TÉMAVEZETŐ NEVE
10:15-10:30	Allam Yousuf	The effect of environmental turbulence on strategic flexibility adoption: A survey study on insurance companies in Syria	Felföldi János
10:30-10:45	Fróna, Dániel	Logistics management in forestry	Popp József
10:45-11:00	Hossam Haddad	Impact of Human Competencies on Caritas Jordan Employees Performance	Pakurár Miklós
11:00-11:15	Imran Sarihasan	Impact of regional differences on age and educational attainment of migrants	Máté Domicián
11:15-11:30	Kőmíves, Péter Miklós	The PISA results and their potential impact on the economy of rural areas in Hungary	Dajnoki Krisztina
11:30-11:45	Muhammad Fahid Muqaddas	Consumer innovativeness and shopping styles	Szakály Zoltán

11:45-12:00	Nicodemus Mutinda Kitukutha	Sustainability of e-commerce and performance of online business ventures in Kenya	Oláh Judit
12:00-12:15	Rendra Wydiatama	The effect of sanctions on Indonesian television business to compliance in attending broadcast guidelines	Polereczki Zsolt
12:15-12:30	Sehar Zulfiqar	Post-traumatic stress disorder as an outcome of psychosocial safety climate and workplace Bullying: perspective from masculine culture	Szabados György
12:30-12:45	Yehia O.S. Aldaaja	The middle east perspective of Corporate Social Responsibility	Szabados György

ALLAM YOUSUF

THE EFFECT OF ENVIRONMENTAL TURBULENCE ON STRATEGIC FLEXIBILITY ADOPTION: A SURVEY STUDY ON INSURANCE COMPANIES IN SYRIA

When companies work in a dynamic environment characterized by uncertainty and risk, they must find a mechanism to cope with environmental turbulence which may be a reason to go outside the market if they did not response in the right time in perfect and in perfect way. Strategic flexibility is one of the mechanisms which enable companies to cope with environmental turbulences, which means companies' ability to adapt and work with unusual conditions may be never tested before. The aim of this study is to investigate the effect of environmental turbulences (uncertainty and risk) on company's decision to adopt strategic flexibility (proactive and reactive) as a mechanism to deal with both uncertainty and risk. The study encompassed insurance companies in Syria (fourteen companies), it is survey study because the sample is small, the questionnaire tool was used to collect the required data, seventy managers and heads of departments at those companies had participated in this study (top management level). The results showed that environment turbulences positively affect a company's decision to adopt strategic flexibility. The variable environmental turbulences explain 22.5% variance in the dependent variable strategic flexibility.

ÁCS GERGŐ

A MAGYAR MŰTRÁGYAPIAC ÉS MŰTRÁGYA FELHASZNÁLÁS JELLEMZŐI

A magyar műtrágyapiac meglehetősen koncentrált, mely erős befolyásoló hatással van a műtrágya árára. A hazai műtrágya felhasználást döntően a nitrogén felhasználás határozza meg. Jelentős még a foszfor felhasználás, azonban a kálium felhasználás trendje nem illeszkedik az egyes években felhasznált összműtrágya mennyiségéhez. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a gazdálkodók legnagyobb része a nitrogén felhasználásra koncentrált még mindig, a foszfort még kijuttatják, de a kálium utánpótlásra nem fordítanak kellő figyelmet, vagy mellőzik. 2006-2015 között a N ára 82%-kal, a foszfor ára 136%-kal, míg a kálium ára mintegy 26%-kal emelkedett. A műtrágya felhasználás és a műtrágya adott évi ára közötti korreláció alacsony, azonban a műtrágyahasználat és az előző éves műtrágya árak között pozitív összefüggés mutatható ki. Ez azt feltételezi, hogy a gazdálkodók döntően nem az adott évben, hanem a megelőző évben vásárolják meg a kijuttatni kívánt műtrágyát és letárolják azt. Szoros korreláció mutatkozik a műtrágya árak és a megelőző évek kukorica és búza árai között, mely azt feltételezi, hogy a műtrágya kereskedők figyelemmel kísérik a gazdasági eredményeket és magasabb árak hatására megemelik a műtrágya árát is.

BALOGH RENÁTÓ

PASSZÍV SPORTFOGYASZTÁSI SZOKÁSOK MAGYARORSZÁGON. LÁTVÁNY- CSAPATSPORTOK NÉZŐK NÉLKÜL

Látvány-csapatsportok nézők nélkül? Ez az egyik legaktuálisabb kérdés a magyar sportgazdaságban. Szolgáltatás szempontjából a sportban két típust azonosíthatunk, szabadidős, illetve látványsportot. A szabadidős sport esetében a csere tárgya a sportolás lehetősége, tehát a fogyasztó azért ad pénzt, hogy sportolhasson. Látványsportról ezzel szemben, akkor beszélhetünk, ha a cserekapcsolatok arra irányulnak, hogy az emberek megnézhessék mások sportolását, és élvezhessék annak látványát (Dénes, 1998). Ennek alapján beszélhetünk aktív- (szabadidős) és passzív (látvány) sportfogyasztásról (Neulinger, 2007). A hazai csapat-sportszervezetek évek, évtizedek óta nézőszám problémákkal küzdenek. Kutatásomban a magyar emberek passzív sportfogyasztási szokásait vizsgáltam, és arra kerestem a választ, hogy miért üresek a lelátók a sportlétesítményekben. A passzív sportfogyasztási szokásokat a Free Association Kft piackutatásának segítségével elemeztem. A felmérés elemszáma 9 600 fő volt, a minta internet-használókra reprezentatív nemre, iskolai végzettségre, valamint település típusra nézve 15-59 év között. Emellett további szekunder vizsgálatokat folytattam a látvány-csapatsportágak átlagnézőszám adatainak, és az azt befolyásoló tényezők feltárásának érdekében. A piackutatás feldolgozása után arra az eredményre jutottam, hogy az emberek jelentős többségét - valamilyen mértékben - érdekli a magyar sport, azonban ez az érdeklődés nem mutatkozik meg a nézőszámokban. A megújuló sportinfrastruktúra mindeztidáig még nem fejtette ki várt pozitív hatását a kereslet növekedésére. A bajnoki mérkőzéseken azok a csapatok sem tudják megtölteni a sportlétesítményeket, amelyeknél színvonal nem kérdés, hiszen a világ élvonalába tartoznak. Ennek gyökerei véleményem szerint a '90-es években bekövetkező gazdasági és társadalmi változásokra vezethetőek vissza. A rendszerváltást követően több olyan változás következett be, amelyek külön-külön is rendkívül negatívan érintették volna a csapatsportágakat. Az addigi állami vállalatok által finanszírozott sportegyesületek nem voltak felkészülve az önálló működésre, gazdasági helyzetük kritikusra fordult. (Sárközy, 2015) Ezzel egy időben elindult a látvány-csapatsportágak globalizálódása - köszönhetően az 1992-ben induló Bajnokok Ligájának, illetve az 1995-ben életbe lépő Bosman-szabálynak – melynek következtében átalakultak a fogyasztói preferenciák.

BENE ÁGNES

VÁLLALATI TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS EGYETEMI HALLGATÓK MUNKAHELYVÁLASZTÁSI PREFERENCIÁIBAN

Az Európai Unió először a 2001-ben napvilágot látott, fő irányelveiben, célrendszerében és részleteiben máig aktuális zöld könyvben (Green Paper) foglalkozott a vállalati társadalmi felelősségvállalással (Corporate Social Responsibility, CSR), a definíció megalkotásával, a szereplőkkel és feladatkörökkel. Napjainkban már az EU CSR evolúciójának CSR 3.0 definíciója felé tart a dialógus, melynek fókuszában a közös és megosztott értékteremtés áll. Ezen belül, kiemelten kezelik a foglalkoztatás, a befogadás és az átláthatóság kérdéskörét.

A pályakezdő diplomás munkavállalók munkahelyválasztási preferenciáit vizsgálva nem hagyható figyelmen kívül, hogy esetükben hiányzik vagy kevés a valós munkaerőpiaci tapasztalat, ezért a véleményalkotásukban felértékelődik a vállalatok arculata, a célcsoport irányába tett erőfeszítések.

Módszer: A saját szerkesztésű kérdőívben leendő munkahellyel kapcsolatos preferenciák (kényszerített többszörös választás), konkrét CSR tevékenységekhez kapcsolódó preferenciák a vállalatok megítélésében (Likert típusú skála) és konkrét vállalatokkal kapcsolatos vélekedésekre (szabad asszociáció) kérdeztem rá. A csoportos, asszisztált kitöltés a Debreceni Egyetem hallgatóinak (n=502) részvételével történt 2016-ban.

Eredmények: A kérdőívben megnevezett konkrét CSR tevékenységek között (21+1 tevékenység) beazonosítható egy klaszterstruktúra. A klaszterstruktúra egyik klasztere az oktatás-képzés, oktatási kapcsolatok köré rendeződő konkrét felelős tevékenységek csoportja. Megerősítést nyert, hogy a vállalat aktív szerepvállalása az oktatásban, - mint diplomamunka írás, kutatás segítése; gyakornoki program; a dolgozóik oktatása magas prioritással bír a válaszadók számára.

BODA ESZTER

KALANDPARK SZOLGÁLTATÁSOK FOGYASZTÓINAK VIZSGÁLATA

A rohanó, teljesítménykényszerrel teli, ülő- és mobil eszközökhöz ragadt életmódot folytató, (minőségi) szabadidőhiánnyal küzdő modernkori ember életében egyre nagyobb jelentőséggel bír minden olyan tevékenység, mely során egyrészt rövid idő alatt nagyobb mennyiségű adrenalin szabadulhat fel, és amely élménydús, nem utolsósorban pedig a természetben, a friss levegőn végezhető. A gombamód létesülő és fejlődő kalandparkok ezeknek a feltételeknek egytől egyig megfelelnek, talán ennek is köszönhető növekvő szerepük az élményturizmusban, sportturizmusban. Gazdasági működésük vizsgálata tehát indokoltá vált. Számos turisztikai termék esetében, mint például a sport-, egészség-, fesztivál- és falusi turizmusban is az élményelemek megjelenését hangsúlyozza több szerző (Müller et al., 2008; Bánhidi, 2007; Bácsné Bába, 2014; Bánhidi et al., 2006; Dobay, 2007) a turisztikai motiváció kapcsán, melyek nem csak a kalandparkok célcsoportjai számára fontosak az utazási döntés meghozatalában.

Vizsgálatunk a fogyasztók igényeire és jellemzőire fókuszál. Központi analízisünk a fogyasztók kalandpark látogatását követő elégedettség alakulása az egyes kínálati elemekkel, a kalandpark felkeresés céljának és motivációs rendszerének vizsgálata.

Módszerünknek a strukturált kérdőív kitöltést választottuk, melynél a központi kérdések a kalandparkot látogató fogyasztók rekreációs szokásaival, a szolgáltatással való elégedettségével, az egyes szolgáltatás-elemek fontosságával foglalkoztak. A kérdőív három nagy területre osztható, melyek a következők: a kalandparkkal kapcsolatos információk, a szabadidő-eltöltési szokásokkal kapcsolatos válaszok és a szociodemográfiai adatok. A kérdőív összeállításánál segítségül hívtunk egy korábbi nemzetközi kutatás (Ryan et al., 2010) során használt faktorokba rendezett, tematikus parkokra vonatkozó kérdéssort. A forrás SEM- modellel dolgozott, melyet mi is a kutatásunk alapjául használunk fel. Az adaptált kérdések speciálisan tematikus parkokra vonatkoztak, tehát első lépésben a kalandparkokra alkalmazhatóvá kellett tenni. A kérdések között megtalálhatóak többek között az egyszerű választásos, a többszörös választást kérő, a skálás/minősítést kérő és a nyitott kérdések.

A központi kérdés, hogy mennyire elégedettek az adott kalandpark szolgáltatásaival a fogyasztók, egyáltalán mennyire találják fontosnak az egyes szolgáltatások meglétét, és mi jellemzi őket az élményturizmusban/kalandturizmusban való részvételükkel kapcsolatban. Megkísérlünk kapcsolatot találni a kalandparkot rendszeresen látogató fogyasztói csoportban, és ismertetjük a kutatás részeredményeit. A kérdőívek feldolgozása folyamatos, száma egyre bővül. Legfontosabb feltételezésünk, hogy van összefüggés a szabadidejében a természeti közelséget és az extrém kihívásokat kereső ember és a kalandpark látogatások gyakorisága/ a különböző kalandparkok kipróbálásának száma között. A szolgáltatások tekintetében pedig, hogy a szolgáltatás-elem minőségének fontossága és a tapasztalt szolgáltatással való elégedettség egyenesen arányos. Vagyis minél fontosabb egy adott szolgáltatás minősége, annál inkább fejezi ki vele szemben a tényleges elégedettségét a fogyasztó.

DROPPA DÓRA

IMMATERIÁLIS VAGYONELEMEK VALÓS ÉRTÉKELÉSE

A pénzügyi kimutatások elkészítésekor alapvető fontosságú az értékelés folyamata, azaz az egyes vagyonelemek számszerűsítése. Az értékelés folyamán két egymástól eltérő időpontot vizsgálunk. Az egyik az első értékelés, amely az adott elem bekerüléskori értékének, a másik a követő értékelés, amely az adott elem fordulónapi értékének meghatározására szolgál. Ezen a területen a hazai és a nemzetközi számviteli szabályozó rendszer között kiemelkedő eltérés mutatkozik, különösen a valós értéken történő értékelés kapcsán. Az alkalmazott értékelési módszer kiválasztása ugyanakkor számos módon kihat a vállalat vagyonának és elért eredményének alakulására. Cikkem keretein belül – kutatási területemhez kapcsolódóan – a valós értéken történő értékelés bemutatásával, a szabályozói háttér ismertetésével foglalkozom szakirodalmi források feldolgozásán keresztül, szekunder kutatómunkát végezve, kiemelve az immateriális eszközök valós értékének értékelésének szabályozását.

ERDEI EDINA

A GYÁRTÁSKÖZI TEVÉKENYSÉGEK ELLENŐRZÉSÉT SZOLGÁLÓ IDŐORIENTÁLT MÓDSZEREK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A termelésirányítási rendszerek ma már informatikai aspektusokat is igényelnek, melyekkel automatizálhatók, így könnyebben áttekinthetők a folyamatok. Kutatásom során 3 élelmiszergyártással foglalkozó vállalat adatbázisát és gépállományát elemeztem. Megállapítottam, hogy az ezen iparágban tevékenykedő vállalatok a folyamatrendszerű gyártást részesítik előnyben. A gyártás egyes szakaszainak vizsgálatára a két legjobb időorientált módszert, a PERT és a CPM elemzést alkalmaztam, melyek segítségével becsléseket készítettem a tevékenységek időtartamára. A doboz ábra elkészítése során kiszűrtem az adathalmazból a kiugró adatokat, így pontosabb statisztikai becslést kaptam. Ezt felhasználva a munkafolyamatok várható befejezésére tettem javaslatot, ami a vevői rendelések szállítási dátumának pontosabb meghatározására szolgál. A 4 és fél évnyi adathalmazt elemezve a Student-féle t-próba segítségével megállapítottam, hogy az általam becsült értékektől eltér-e a valóságban a mintaelemek átlaga. Az eredmények összegzésével a vállalatok gyártási folyamatainak újratervezésére teszek javaslatot.

ERDEI NORBERT

INTÉZMÉNYI ALKALMAZKODÁS A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK (SNI) BEFOGADÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ TÖRVÉNYI VÁLTOZÁSHOZ

Jelen tanulmány az alkalmazkodás folyamatát vizsgálja a többségi és speciális általános iskolákban a sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) integrációja során. A vizsgálat célja annak feltárása, hogy az oktatási törvényeknek eleget téve, az intézményvezetők milyen döntéseket hoznak a sikeresebb integráció elérése céljából. Hogyan történik a hasonló folyamatok szervezése a speciális általános iskolákban, ahol minden egyes tanuló valamiféle tanulási nehézséggel küzd? Félig strukturált interjúk során mondták el a vezetők a véleményüket a különböző témakörök alapján. (felvételi, továbbképzések, szakkörök, helyszínek) Vizsgálati bázisként Budapesten 10 többségi és 10 speciális általános iskolát választottam, ahol a vezetők hajlandóságot mutattak a vizsgálatban való együttműködésre. Eredményként azt kaptam, hogy a többségi vezetők hozzáállása az SNI- tanulókhöz inkább közömbös, ami nem segíti a szervezeti kultúra megváltoztatását. Mindkét intézménytípus vezetői igen komoly finansziális problémákról számolnak be, illetve egyetértettek abban, hogy az integráció nem teljesen működőképes. A gazdasági problémák mellett – amelyeket csak a fenntartó tud orvosolni- a többségi pedagógusok attitűdbeli problémáiról mondták el gondolataikat.

FRÓNA DÁNIEL

LOGISTICS MANAGEMENT IN FORESTRY

In Hungary the logistics management of forestry is wet behind the ears compared with the Scandinavian or North-American region. However, endeavor attempts can be detected and their practical applications have begun. The application of logistic methods in the forestry management in Hungary is a relatively neglected area. Several process elements can be found in forestry management from production to sale. Basically this is a logistics chain, where the forestry managers, the processing industry and services build a complex flow of timber, labour and value creation.

The economic weight of the forestry management and timber processing is defined by the value creation chain. Producing and processing the timber as a renewable source can be a crucial issue of the future's sustainable forestry management. The value creation of timber production is carried out in the framework of closely related production- and exchange processes. The system of multifunctional forestry management with the production of different products and services results that one change in the value chain causes the change of the entire network of forestry value creation. The special areas of the value creation of the sustainable forestry management are the recreational and tourism services.

The part processes of the value creation are so complex that is hard to find an optimum. The optimization of the special processes can result most likely that the entire process will not have an optimum. The reason of this can be that the selected criteria at a higher level may not be crucial or decisive, and the change in each part process always affects the optimization of the entire chain members.

The competitive farming creates serious demands for all sectors, this takes an effect on the forestry management as well. The introduction of a logistics system approach in the forest management is still essential, but in these days a general and united logistics system in forestry is not possible. However there are many examples of logistical innovations in some parts of the chain, and these benefits can be measured.

HANZEL GÁBOR

VEZETŐI INFORMÁCIÓK A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZÁMVITELÉBEN

A felsőoktatás új irányvonalát képező felsőoktatási stratégia nagyban változtatja meg a hazai egyetemek, főiskolák működési környezetét és ehhez kapcsolódóan azok gazdálkodását. Célként fogalmazza meg az azonos elvek szerint meghatározott önköltségszámításon alapuló finanszírozás kialakítását, amely teljesítménymutatók alapján kerül korrigálásra. Az intézmények menedzsmentjének a változó feltételek új erőpróbát jelentenek, melynek során a meghozott döntéseikhez elengedhetetlen, hogy megfelelő pénzügyi, számviteli információk álljanak a rendelkezésükre. Jelen tanulmányban az államháztartási számvitelből nyerhető vezetői információkkal, az azokat szolgáltató számviteli rendszerrel, annak elemeivel foglalkozom. Áttekintésre kerül, hogy az intézmények könyvvezetésében hogyan jelenhetnek meg az irányítást szolgáló információk a pénzforgalmi és az eredményszemléletben vezetett nyilvántartásokban.

HÉDER MÁRIA

A HATÉKONY SZERVEZETI TEHETSÉGMENEDZSMENT FŐBB SZEMPONTJAI

A kiemelkedő képességű munkavállalók iránti igény munkáltatói, üzleti környezetben mind inkább hangsúlyossá válik, mivel a tehetséges munkavállalók révén növelhető a szervezeti teljesítmény, ugyanis a tehetség az értékteremtés leggyorsabban növekvő forrásává vált napjainkra, azaz a versenyelőny alapját jelenti számos szempontból. Annak érdekében, hogy tudatosan képesek legyenek a szervezetek a hozzájuk kapcsolódó tehetségeket irányítani, kapacitásukat maximálisan felhasználni és eredményesen alkalmazni szükséges az érintettek célratörő menedzselése. A tehetségmenedzsment bár hazai szinten nem rendelkezik mély gyökerekkel, de ezen a területen előrébb járó országok példáját alapul véve célszerű összegezni azok pozitív gyakorlatát, ezzel elősegítve a területtel kapcsolatos tudatosabb vállalati fellépést. A cikk célja magába foglalni azt, hogy melyek a tehetségmenedzsment folyamat sikeres megvalósításának legfőbb elemei, szervezeti szempontból hogyan lehet következetes módon kialakítani a működési kereteket és melyek azok az eszközök és módszerek, melyek a szemléletváltáson túl szükségesek ehhez.

HORVÁTH ADRIENN

A ZÖLD BESZÁLLÍTÓI ÉRTÉKELÉS ÉS KIVÁLASZTÁS MÓDSZEREI

Napjainkra egyre több cikk jelent meg a fenntarthatóság, a fenntartható fejlődés témakörében. Az Európai Unió is kiemelt fontossággal kezeli ezt a területet és a jelenlegi és jövőbeli törvényi jogszabályozást is ennek jegyében alakítja ki. A fenntarthatóság fontos szerepet játszik az ellátási lánc menedzsmentben is. A zöld ellátási lánc menedzsment (Green Supply Chain Management, továbbiakban: GSCM) kulcsfontosságú megközelítést jelentett azoknak a vállalkozásoknak, amelyek környezetvédelmi szempontból fenntarthatóvá kívánják tenni vállalkozásaikat. A GSCM fogalma magában foglalja a környezetvédelmi kritériumok beépítését a hagyományos ellátási lánc menedzsment döntési kontextusába.

A vállalatok egyre inkább elvárják, hogy fenntarthatósági erőfeszítéseiket a saját működésükön túl kiterjesszék a beszállítóikra és ügyfeleik fenntarthatósági elvárásaikra. Hagyományosan a szervezetek értékelik a beszállítók teljesítményének értékelésekor az árat, a minőséget, a rugalmasságot és a szállítást és az utóbbi években a fenntarthatóság nagyobb figyelmet kapott a beszállító kiválasztás során is. A megfelelő beszállító kiválasztása sokszor gondot jelent a vállalatok számára. Nagy feladat megtalálni azt a termék beszállító, vagy szolgáltatást nyújtó, partnert, aki a vállalati igényeket maradéktalanul ki tudja elégíteni. A beszállítói értékelés és kiválasztás módszereinek irodalma viszonylag nagyszámú, bár a környezeti tényezőkre vonatkozóak száma korlátozott.

Az utóbbi időben az ellátási lánc menedzsment-döntéseiben a zöld szállító teljesítményének értékeléséhez alkalmazott megközelítések minőségi és mennyiségi környezeti adatokat egyaránt használnak. Tekintettel erre a fejlődő kutatási területre, ennek a cikknek a célja a hazai és nemzetközi tudományos folyóiratokban és könyvekben és a nemzetközi konferenciákon végzett kutatások elemzése, amelyek a zöld szállító kiválasztására összpontosítanak. A cikk célja a két kérdés megválaszolása: Milyen kiválasztási módszereket alkalmaznak? Milyen környezetvédelmi és egyéb kiválasztási kritériumok vannak a zöld szállítói menedzsment számára?

HOSSAM HADDAD

IMPACT OF HUMAN COMPETENCIES ON CARITAS JORDAN EMPLOYEES PERFORMANCE

This study aimed at investigating the impact of human competencies (Behavioral, Functional, and Managerial), on Caritas Jordan employees' performance; to achieve this aim the study surveyed Caritas Jordan employees. A questionnaire was designed to collect the required data. The study sample and population consisted of Caritas employees (managers, supervisors, and caseworkers). Caritas Jordan Human Resources department helped to distribute the questionnaires to all branches that are located in 10 cities (Amman, Zarqa, Madaba, Jarash, Ajloun, Huson, Fuhais, Salt, and Karak). The questionnaires were distributed, and 212 statically viable questionnaires were gathered, the collected data was analyzed by using different statistical techniques such as descriptive statistics, correlation, and multiple regressions, the SPSS software was used. The questionnaires were evaluated by a panel of experts, and the employees of Caritas Jordan. The results indicated positive relationships between behavioral, functional, and managerial human competencies, and suggested the enhancement of employees' performance at Caritas Jordan. The behavioral competence was the one with the highest importance among the three competencies, and the results showed that the respondent believed that there was a strong interrelated connection between the three independent variables and the employees' performance. Finally, the study suggested that the management has to undertake some decisions to improve the employees' performance.

IMRAN SARIHASAN

IMPACT OF REGIONAL DIFFERENCES ON AGE AND EDUCATIONAL ATTAINMENT OF MIGRANTS

Over the centuries, despite the physical, cultural and economic obstacles, millions people have migrated to other lands in search of better lives for themselves and their children. The importance of this research topic has grown over time. Nowadays, the numbers of people living outside their country of birth is estimated to be over 180 million (or 3 percent) of the world's population. The consequences of immigration are felt not only in the host country but also in the originating country. Although immigration has positive effects on the destination country, it sometimes has negative effects on the economy. Analysis of this research is based on the OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) census; linear (OLS) regression methods are tested, as well. I found, firstly, that older migrants are also more educated, and that foreign-born migrants are older than native-born ones and females are less educated than males. Nevertheless, some of the regional dummy variables also correlated with the age and educational attainment of migrants.

KARNAI LAURA

PISZTRÁNGTERMELÉS ÉS KERESKEDELEM AZ EU-28-BAN

A globális hústermelésen belül a hal- és halászati termékek szerepe egyre inkább felértékelődik, hiszen a világ állati eredetű fehérjeellátásának mintegy negyedét a halászat és az akvakultúra állítja elő. Napjainkban az édesvízi haltermelés egyre nagyobb szerepet kap, mind európai Unió, mind hazai szinten egyaránt. Az EU-28 intenzív technológiai színvonal mellett termelésében meghatározó a lazacfélék (21,3%), a pisztrángfélék (14,0%) és az aranydurbincs (13,5%) mennyisége, értékben a pisztráng közel 15,1%-ot tesz ki. A tanulmány célja a pisztráng nemzetközi, valamint a termelés és kereskedelem EU-s helyzetének bemutatása, különös figyelmet fordítva a főbb exportáló és importáló országokra vonatkoztatva. A kutatás során szekunder adatgyűjtést végeztem, melynek alapját nemzetközi és hazai szakirodalmak, valamint statisztikai adatbázisok szolgáltatták. Az ágazati termelési tendenciák, valamint az ágazat kereskedelmi adatainak értékelését követően vizsgáltam a pisztráng külkereskedelme alapján megjelenő komparatív előnyöket/hátrányokat a megnyilvánuló komparatív előnyök (RCA) módszer alkalmazásával. Az RCA-index számításához felhasznált adatokat a COMTRADE és az EUROSTAT nemzetközi külkereskedelmi adatbázisok szolgáltatták a termék különböző feldolgozottságára vonatkoztatva 2010-2015-ös időszakra visszamenőleg. A tanulmány részletesen vizsgálja a termelési tendenciákat, valamint az RCA index eredmények mögött álló ok-okozati összefüggéseket.

KOVÁCS EVELIN

A DIÓTERMESZTÉS ÉS -POSZTHARVESZT ÖKONÓMIAI ELEMZÉSE

Tanulmányomban termelő vállalkozásoknál végzett primer adatgyűjtésre alapozott költség-haszon elemzést, valamint beruházás-gazdaságossági elemzést végeztem. A fő célkitűzés annak megállapítása, hogy gazdaságos tevékenység-e a diótermelés a hazai természeti és gazdasági környezetben, illetve, hogy a posztharvest tevékenységet is igénylő száraz, héjas dió, vagy a posztharvest nélküli nyers, héjas dió termelése a hatékonyabb. A tanulmány fő megállapítása, hogy a diótermesztés nyereséges egy átlagos termőév adatait vizsgálva, a beruházás-gazdaságossági számítások eredményeinek alapján pedig megállapítható, hogy a dióültetvény és a posztharvest üzem együttes kombinációja bizonyult gazdaságosnak. Az ültetvény posztharvest üzem nélkül alacsonyabb NPV-t, IRR-t és PI-t eredményez, mint az ültetvény és a posztharvest üzem együttes megléte.

KOVÁCS ÉVA KATALIN

A CSALÁDI MUNKAERŐ FELHASZNÁLÁS VIZSGÁLATA A KARCAGI GAZDÁLKODÓK KÖRÉBEN

A vidéki emberek életében meghatározó szerepet tölt be a család és a hagyomány. Ezáltal a családi gazdaság nem csupán tőkés vállalkozás, hanem életforma, ahol a családhoz, a függetlenséghez, az önálló döntéshez és a vidékhez való ragaszkodás a legerősebb. Ezáltal vidékfejlesztés szempontjából sem mellékes a családi gazdaságok támogatása, melyet a jelenlegi rendszer és az Európai Unió is ösztönöz. Hiszen mind a mezőgazdaság, mind pedig e gazdálkodási forma röghöz kötöttséget jelent a gazdálkodók számára. Ezáltal a családi gazdaság több generáción keresztül képes lehet a település népességmegtartó erejének növelésére. Ehhez azonban kellő mértékű motiváció szükséges a fiatalok számára, hogy tovább ápolják a hagyományait.

A családi gazdálkodás jelentőségét bizonyítja az is, hogy a részmunkaidős családi gazdaságok aránya meghaladja az 50%-ot is az Európai Unióban (European Parliament, 2014).

Családi munkaerő felhasználás azonban nemcsak a családi gazdaságokban figyelhető meg. Ezért tartottam fontosnak megvizsgálni, hogy a különféle gazdálkodási formák milyen arányban alkalmaznak családtagokat. Témaválasztásom során az egyik legfőbb célkitűzésem, hogy feltérképezzem a gazdálkodási formák jelenlegi helyzetét, illetve jövőbeli kilátásait. Kutatásomban arra kerestem a választ, miszerint mennyire vonzó a fiatalok számára a családi gazdálkodási forma, valamint mennyire jelentős a családi munkaerő felhasználás a különféle gazdálkodási formák esetében. Végül pedig, hogy milyen feltételek mellett látszik biztos jövő a családi gazdálkodás számára.

KŐMÍVES PÉTER MIKLÓS

THE PISA RESULTS AND THEIR POTENTIAL IMPACT ON THE ECONOMY OF RURAL AREAS IN HUNGARY

The results of the Hungarian pupils and students in the PISA tests are not that good. In international (in European) comparison we can define these poor results as competitive disadvantage in schooling and in economical cases as well.

The number of live births in Hungary is decreasing in the last decades and this tendency caused a loss in the number of students and pupils (in primary and in secondary education) and on other hand the country loses workforce mainly in those countryside areas which are not attractive enough to influence the people not to move away.

The needs of the labour market will change in the next years, in the next decades. The employers will need employees with better skills to work in better jobs. To complete these expectations the educational system has to give modern knowledge for the students and the pupils studying in different types of schools.

The aim of the presentation is to show how the PISA tests and the results can serve the reform of the education in Hungary and to show the effects of the results on the employment and on the rural development as well.

KUN GERGŐ

VÁLLALKOZÁSI HAJLANDÓSÁG A DEBRECENI EGYETEM HALLGATÓI KÖRÉBEN

This article is about the entrepreneur willingness in case of the students of University of Debrecen. There was 150 participants in the paper based survey who could tell their opinion about entrepreneurship in Hungary, what difficulties are they seeing and which part of the economy is where they see opportunity to start their own business. The aim of this article is to get to know how many of them and with what rate would like to start their own business, while it is examined they are from which faculty of the University, what is their family background and these facts how effects on the individual if his or her family owns some kind of business.

LADÁNYI KRISZTINA

MAGYARORSZÁGON KELETKEZŐ VÁGÁSI MELLÉKTERMÉKEK A FŐBB ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÁGAZATOKBAN

Az állati eredetű melléktermékek egy része jelentős köz- és állategészségügyi kockázatot jelenthet, mindemellett komoly potenciállal rendelkeznek, újrafelhasználásuk révén költségcsökkenésről és erőforrás felszabadulásról beszélhetünk. Az egészségügyi kockázatok minimalizálása mellett számos felhasználási lehetőséggel számolhatunk, ilyen például a humán élelmiszeripar, vegyipar, bőripar, gyógyszeripar, kozmetikai ipar és a mezőgazdaság is. A jelenlegi kutatás célja a Magyarországon keletkező vágási melléktermékek mennyiségi becslése. Vizsgálataimat egy Észk kutatócsoport munkája alapján végeztem, akik kalkulációs modelljük révén lehetőséget nyújtanak a vágási melléktermékek (ABP) mennyiségi becslésére és ez által az erőforrások értékelésére. A modellt nagyvállalatok és állami szervek közreműködésével hozták létre. Külön csoportba kerülnek a hús és ehető termékek, valamint a melléktermékek, amelyeket 1-3 kategóriákba sorol. Publikációmban a feldolgozott állatok fajonkénti mennyiségét az FAOSTAT adatbázisból gyűjtöttem. Az állati eredetű termékek és melléktermékek hozamait a *Sannik et al., 2015* arányszámai alapján határoztam meg. A vizsgált időszakban, 2004 és 2014 között, a FAOSTAT hazai állományi vágási adatai alapján megállapítható, hogy átlagosan évente 203 ezer tonna vágási állati eredetű melléktermék keletkezett. A megoszlás tekintve átlagosan 37 ezer tonna szarvasmarha, 106 ezer tonna sertés, 1 ezer tonna juh és 67 ezer tonna csirke vágási melléktermék jött létre a vizsgált időszakban. A kategóriákat tekintve ez 170 ezer tonna 3. kategóriájú, 20 ezer tonna 2. kategóriájú és 5 ezer tonna 1. kategóriájú mellékterméket takar.

LÁZÁR TÍMEA

MUNKÁLTATÓI ELVÁRÁSOK A MULTIKULTURÁLIS SZEMÉLYISÉGDIMENZIÓKBAN EGY SZAKÉRTŐI FÓKUSZCSOPORT VÉLEMÉNYE ALAPJÁN

A globalizáció, a multinacionális vállalatok terjedése és az IT technológiák rohamos fejlődése más típusú munkáltatói elvárások megfogalmazásához vezethetnek. Egy nemzetközi vállalatnál való elhelyezkedés reális lehetőség lett a világ bármely pontján élő munkavállaló számára. Ha nem is kell külföldön dolgoznia, az otthoni munkája során multinacionális közegben kell helyt állnia. Az új belépők kiválasztásánál és a munkatársak fejlesztésénél szerepet játszhat az interkulturális kompetenciák előnyös kombinációja. A mérés egyik módszere lehet a Multikulturális Személyiség Kérdőív (Multicultural Personality Questionnaire, MPQ). Mindenek előtt szükség van a konkrét kompetenciák (dimenziók), az elvárások tisztázására, az „ideál profil” megrajzolására a munkáltatói oldalon.

A Multikulturális Személyiségkérdőív két változatát készítettük el (91 ítemes; 5 dimenziós) és alkalmaztuk munkáltatói elvárások mérésére a kiválasztás területén a kulturális empátia, nyitottság, társas kezdeményező készség, érzelmi stabilitás, rugalmasság területein.

Jelen tanulmány egy 2017-ben lezajlott fókuszcsoportos interjú eredményeit írja le a multikulturális kompetenciák jelentőségét feltárva a munkáltatók szemszögéből és vizsgálva a két kérdőív alkalmazhatóságának feltételeit.

MADARÁSZ TAMÁS

A NÉZŐKÉRT FOLYTATOTT KÜZDELEM SPORTPÁLYÁN ÉS AZON KÍVÜL

Korábbi kutatásaimra alapozva a média, különösképpen a televízió térhódítását követően a sport versenyképességét a szakágak médiaképességén keresztül érdemes vizsgálni. A TV megjelenésével a hagyományos sportágak – amelyek még nem a média igényeinek figyelembevételével alakultak ki – hátrányba kerültek az úgynevezett „made for television” sportágakkal szemben, így a televízió vált az egyik kulcstényezővé a népszerűségért folyó harcban. András (2003) szerint a médiaképesség meghatározói a megfelelő lebonyolítási mód mellett, az egyszerű, érthető szabályrendszer, továbbá a látványosság. Mivel a hivatásos sportban is egyre inkább központi kérdéssé vált az, hogy mennyire szórakoztató, így fontos tényezővé vált, hogy extra szakértelem és speciális felszerelés nélküli lehessen közvetíteni, illetve hogy magas nézői érdeklődés övezze az adott sportág eseményeit. Kutatásomban 891 főt tartalmazó mintán keresztül vizsgáltam azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják az emberek televízió képernyőn keresztüli, úgynevezett passzív sportfogyasztását. A tanulmány során bemutatom, hogy a mintában szereplő emberek jellemzően milyen sportágakat, és milyen rendszerességgel követnek figyelemmel. A sport alapvetően megfelel a Whannel-i (1995) televíziózást befolyásoló tényezőknek – információ, dráma, szórakozás –, így helyzeti előnyben van a televíziós termékek versenyében. Az eredmények elemzése során megállapítottam, hogy minél több a minőségi, izgalmas és szórakoztató sportesemény, az emberek annál szívesebben kapcsolódnak be azok nézésébe. Kijelenthető, hogy az emberek inkább sportrendezvény specifikus sportfogyasztók, amely megkérdőjelezhetlenné teszi a nagy nemzetközi sportesemények létjogosultságát.

MOLNÁR SZILVIA

A PECSENYELIBA TERMELÉS NATURÁLIS ÉS ÖKONÓMIAI HATÉKONYSÁGÁNAK VIZSGÁLATA ADOTT TELEP PÉLDÁJÁN KERESZTÜL

A világ libahús termelésében és kereskedelmében Kína szerepe meghatározó, azonban Magyarország is kiemelkedő nemzetközi piaci jelentőséggel bír, mivel hazánk a legnagyobb termelő és exportőr országok egyike. Európai szinten, hazánk mellett, Lengyelország is meghatározó libahústermelő országnak tekinthető, s az utóbbi években oly mértékben tudta növelni termelése volumenét, hogy a magyar termelők számára egyre nagyobb versenytársat jelent. Nemzetgazdasági szinten a víziszárnyas ágazat, így a kacska és a liba kiemelt jelentőségű, hiszen árbevételének 55-57%-a exportból származik. Emellett hazánkban évszázadokra visszanyúló hagyománya van a lúdtenyésztésnek, s Magyarországnak továbbra is helye van a világ libahústermelői között. Azonban a piaci és gazdasági környezet változásainak hatására az ágazat szereplőinek számos nehézséggel kell szembenéznie. Kihívás továbbá, hogy a liba szezonálisan értékesíthető, prémium terméknek számít, éppen ezért csak kis volumenben, szűk piaci réteg számára értékesíthető. A tanulmány célja a pecsenyeliba hizlalás termelési paramétereinek, illetve költség- és jövedelemviszonyainak vizsgálata esettanulmányi jelleggel adott telep példáján keresztül. A vizsgált telep esetében a begyűjtött technológiai és ökonómiai adatokat leíró statisztikai módszerek segítségével dolgoztuk fel.

MUHAMMAD FAHID MUQADDAS

CONSUMER INNOVATIVENESS AND SHOPPING STYLES

This study examines the effects of various types of consumers' innovativeness on the consumer shopping styles. The results highlight that social, hedonic and cognitive innovativeness have an impact on consumer shopping styles, but functional innovativeness doesn't influence consumer shopping styles. The study is based on sample of university students from Rawalpindi and Islamabad and its outcomes pave grounds for marketers to develop a better understanding for marketing new products and services. New product and services can be designed to magnetize innovative consumers. Integrated marketing communications should be planned according to the shopping styles of innovative consumers. Youngsters being a sizeable market segment in Pakistan, therefore, this study will guide the marketers to understand this segment better. This study discovers the association between different kinds of innovative consumer and consumer shopping styles.

NÁBRÁDI ZSÓFIA ILDIKÓ

VÁSÁRLÁSI SZOKÁSOK ÉS A FOGYASZTÁST MEGHATÁROZÓ MOTIVÁCIÓS TÉNYEZŐK AZ ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐK PIACÁN

Az elmúlt évtizedekben az étrend-kiegészítők népszerűsége és használata világszerte jelentősen növekszik. Az Amerikai Egyesült Államokban a lakosság fele fogyaszt valamilyen táplálék kiegészítőt (Bayley et al, 2013). A világ más országait figyelembe véve, az Egyesült Királyságban, Dániában, Svédországban, Norvégiában és Hollandiában a lakosság egyharmada fogyaszt rendszeresen legalább egy típusú étrend-kiegészítőt (Skeie et al. 2009; Van Rossum et al. 2011). Számos szakfolyóirati cikk igazolja a táplálék-kiegészítők népszerűségét az aktívan sportolók körében. Brazíliában az étrend-kiegészítőt fogyasztó profi és amatőr sportolók aránya 20%-ról 94%-ra emelkedett az elmúlt évtizedben (Neves, Caldas, 2015). Hazánkban a lakosság 54%-a szedett valamilyen típusú étrend-kiegészítőt a 2015-ös év során (OGYÉI, 2016). Az elmúlt időszakot vizsgálva évről évre egyre több készítmény kerül a piacra világszerte. A növekvő kínálatban azonban számos olyan termék is megjelent, amely nem felelt meg az adott ország szabályozási feltételeinek. Előfordult, hogy a termékek címkéin valótlan információt juttattak el a fogyasztókhoz, ez esetben szándékos hamisításról beszélünk. Nem szándékos esetben a gyártás vagy a tárolás során kerültek szennyezőanyagok a termékekbe. Erre példa a nehézfémek, szermaradványok vagy akár a csomagolásból kioldódó komponensek (Lugosi, 2014). Hazánkban 2017-ben a Nébih és a kormányhivatalok kutatásaiból kiderült, hogy pl. a szabadidősportolóknak szánt étrendkiegészítők jelentős hányada (61%) nem felel meg az előírásoknak. A szabályozási háttér az egyes országokban eltérő, valamint abban sincs megállapodás, hogy az egyes földrajzi régiókban milyen jelölések tekinthetők a vásárlók számára hitelesnek. Az átlag lakosság nem tudja, milyen információk alapján tájékozódhat a termékek címkéin kívül, ennek folyománya, hogy a fogyasztói bizalom rendkívül törekeny az étrend-kiegészítők piacán. Jelen tanulmányban az étrend-kiegészítők fogyasztási szokásairól, az egyes típusok preferenciáiról, valamint a táplálék-kiegészítők igénybevételének / elutasításának motivációs hátteréről készítek szakmai összefoglalót nemzetközi irodalmak alapján. A fogyasztási szokásokat első sorban az USA és az EU országokban jellemzem. A motivációs hátter feltárása érdekében a releváns szakirodalmak elemzésén túl az Integrated Change Model-lel (ICM) végzett 2017-es holland kutatás eredményeit mutatom be. Az ICM alkalmas mind a pre- és a poszt motivációs tényezők vizsgálatára. Összefoglalómban igyekszek globális képet alkotni az étrend-kiegészítők, azon belül is a vitaminok és ásványi anyagok fogyasztási szokásairól. Bemutatom a fogyasztói csoportok jellegzetességeit, aktuális helyzetképet alkotva a célpiac sajátosságairól.

NICODEMUS MUTINDA KITUKUTHA

SUSTAINABILITY OF E-COMMERCE AND PERFORMANCE OF ONLINE BUSINESS VENTURES IN KENYA

Over past years internet technology use is regarded as the third wave of revolution after agriculture and industry revolution. This research will examine comprehensively, sustainability of e-commerce and performance of online ventures in Kenya, using the system framework. The research methodology will be a questionnaire survey to collect data, cutting across all industry sectors, consisting of the following forms of ownership: local, government, multinational and joint ventures with foreign ownership.

ORBÁN SZABOLCS GERGELY

NONPROFIT SZERVEZETEK MUNKAERŐPIACI VISZONYAI KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A FOGLALKOZTATÁSRA ÉS ÖNKÉNTESÉSGRE

Magyarországon a rendszerváltást követően jelentősen megnőtt a civil, más néven nonprofit szervezetek száma és aktivitása. Ma az állami és gazdasági szervezetek dominanciája mellett sokan megfedkeznek a nonprofitok jelentőségéről, alábecsülve azok gazdasági és foglalkoztatásban betöltött szerepét. Igen sokan a nonprofit szférára úgy gondolnak, mint egyesek szabadidős vagy akár hobbitevékenységre és csak egy-egy újság vagy tv cikk kapcsán csodálkoznak rá az olyan dolgokra, mint hogy miként is lehet egy alapítványnak akár milliárdos vagyona és vajon milyen potenciál is rejtőzhet a nonprofit szféra aktivitásában.

Kutatásunk célja feltárni, hogy nemzetközi és hazai szinten mit is tudunk a nonprofit szféra humán potenciáljáról, hátteréről, így foglalkoztatási és önkéntességi adataival kapcsolatosan. A foglalkoztatási és önkéntességi viszonyokat két ország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján keresztül vizsgáljuk, illetve a szervezetekhez kapcsolódva egy sajátos területet, a „civil engagement” körét, ez az összefüggés különösen érdekes, mivel egységes képet ebben a tekintetben sem itthon, sem külföldön nem sikerült felvázolni, csupán különböző indikátorok mentén lehet erről többet megtudni. A számtalan szervezeti forma közül valószínűleg az alapítvány a legegyszerűbben megközelíthető, épp ezért az általános adatokon túl főként erre próbálunk fókuszálni a „klasszikus” civileken belül. Emellett szól az is, hogy Dr. Szabados György Norbert több alapítványban érdekelt, mint alapító, titkár, tag és kurátor. Különösen érdekes az a kérdés, hogy vajon a projektek miféle szerepet játszanak a nonprofit szervezetek foglalkoztatási adataiban, illetve ezek milyen mértékben járulnak hozzá a nonprofit szféra foglalkoztatási potenciáljához. Cikkünk egy másodelemzés, mely elsősorban hazai és nemzetközi irodalmak feltárásán és tanulmányozásán, KSH által publikált legfrissebb adatok elemzésén alapul, illetve szekunder adatokra alapozva egy hazai kistélepus non-profit szervezeteinek humán erőforrás hátterét is megpróbálja feltárni és értékelni.

PAPPNÉ BATA ÁGNES

A FOGYASZTÓI ATTITÚDÖK JELENTŐSÉGE A FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZEREK PIACÁN

Napjainkban a fejlett társadalmak egészségtudatosságának látványos fejlődésének vagyunk tanúi. A fogyasztói magatartás átalakulásának köszönhetően folyamatosan növekszik a jól informált és független döntéseket hozó, tudatos fogyasztók aránya, és egyre nagyobb teret hódítanak az egészségvédő hatásokkal rendelkező ún. funkcionális élelmiszerek a piacon. Az egészségügyi hatásokat tekintve a hazánkban elsősorban a szív- és érrendszeri problémák megelőzésére, a baktériumflóra befolyásolására, a testsúlyszabályozásra, az energia- valamint a vitaminpótlásra helyezik a hangsúlyt. A funkcionális élelmiszerek piaci sikerességének elérésében az eredményes kutatás-fejlesztés és innováción túlmenően kulcsszerepe van a fogyasztói attitűdök megismerésének, abból a célból, hogy a gyártók képesek legyenek hatékonyan kommunikálni a egészséggel kapcsolatos információkat, és az újonnan kifejlesztett termékük valóban megfeleljenek a vásárlói elvárásoknak.

PAULUK JÚLIA

A RAKTÁRI TELJESÍTMÉNYMÉRÉS MEGVALÓSULÁSA A SCOR MODELLBEN EGY VÁLLALATI ESETTANULMÁNYON KERESZTÜL

Napjainkban a raktározás már nemcsak a vállalati logisztika fontos elemét jelenti, hanem az ellátási láncban betöltött szerepe is jelentős. A lánc tagjai törekednek arra, hogy az egyes folyamatok akadálytalanul menjenek végbe, az alapanyag és késztermék raktározása során ne merüljön fel olyan probléma, amely bármilyen módon gátolja az ellátási lánc teljesítményét.

A mutatószámrendszerek kiválasztása és létrehozása nem egyszerű feladat: a vállalkozás sajátosságainak, illetve a feltárni kívánt helyzetnek a figyelembevétele nélkül nem lehet automatikusan, önmagukban értékelni őket. Ehhez nyújt segítséget a SCOR modell, amely összekapcsolja az üzleti folyamatokat, a mutatókat, a legjobb gyakorlatokat és a technológiai jellemzőket egy egységes struktúrával.

Egy vállalati esettanulmányon keresztül megvizsgáltuk a raktárban alkalmazott teljesítménymutatókat, majd összevetettük őket a SCOR modellben leírt, az abban javasolt teljesítménymérőkkel. Egyezőségeket csak a megbízhatóság attribútummal kapcsolatban találtunk, így megállapítottuk, hogy jelentősen lehetne fejleszteni a raktár teljesítménymérési rendszerét, amihez a SCOR modell kiváló kiindulópontot jelentene.

RENDRA WIDYATAMA

THE EFFECT OF SANCTIONS ON INDONESIAN TELEVISION BUSINESS TO COMPLIANCE IN ATTENDING BROADCAST GUIDELINES

As an institution that has the authority to oversee the implementation of broadcasting behavior guidelines in Indonesia, the Indonesian Broadcasting Commission (KPI) has frequently imposed sanctions on TV channels that violate standard broadcasting standards. The imposition of sanctions is intended to make the television industry more obedient to television broadcasting guidelines. The broadcasting guidelines are to protect the public interest. Between 2012-2016, KPI has dropped 1,265 sanctions on various television programs. This article is a result of evaluative research to answer the question of how the effect of KPI sanction on commercial television broadcasters in Indonesia. The research data is secondary data in the form of sanction document from KPI. The results showed that sanctions from the commission did not affect commercial television broadcasters. Of the ten national private television stations broadcasting free to air is still a lot of violating television broadcasting guidelines in the broadcast. Adherence to broadcasting guidelines among the Indonesian television industry is continuously low. To improve the compliance of the television industry with the broadcasting guidelines, the KPI needs to re-evaluate the forms of sanctions.

SEHAR ZULFIQAR

**POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER AS AN OUTCOME OF PSYCHOSOCIAL
SAFETY CLIMATE AND WORKPLACE BULLYING: PERSPECTIVE FROM
MASCULINE CULTURE**

The study was intended to investigate the impact of psychosocial safety climate on Post Traumatic Stress Disorder (PTSD) by taking into account the role of workplace bullying and masculinity. Data was collected through the questionnaires, and sample consisted of the nurses working in the public sector hospitals of the twin cities in Pakistan. The results of the study show that psychosocial safety climate is a significant predictor of PTSD. However workplace bullying didn't mediated the relationship between psychosocial safety climate and PTSD, but the significant moderating effect of masculinity was found to effect the relationship between PTSD and workplace bullying. This paper highlights the importance of cultural context in the determination of the causes and perception of PTSD. As the findings of the study suggest that the masculine culture has high tolerance for workplace bullying. And this deep cultural embeddedness of workplace bullying increases its acceptability for both perpetrator and victim; this reducing its intensity to cause any serious psychological injuries such as PTSD.

SÜTŐ DÁVID

MAGYARORSZÁGI DISZKONTOK ÉS HIPERMARKETEK HATÉKONYSÁGÁNAK ÉS TERMELÉKENYSÉGÉNEK VIZSGÁLATA ÉS ELEMZÉSE SZÁMVITELI BESZÁMOLÓK ALAPJÁN

A versenyképesség, mint állapot több szerteágazó tényező együttes hatásának köszönhető, viszont kijelenthető, hogy a belső tényezőket figyelembe véve hatékonyság és termelékenység biztosan hozzájárul a versenyképesség növeléséhez, és annak belső kritikus sikertényezője. A tanulmány összevontan vizsgálja a hipermarketek és diszkontok pénzügyi kimutatásainak jellemzőit, termelékenységét és hatékonyságát, a számviteli beszámolókból nyerhető információkra támaszkodva feltárja az ok-okozati összefüggéseket a 2010-2015 időszakban.

Az alkalmazott metodika főként pénzügyi, gazdaságossági elemzési módszerekre támaszkodik. A szerző pénzügyi szakmában használatos vertikális és horizontális mutatók segítségével a diszkontok és hipermarketek számviteli beszámolóit vizsgálja. Meghatározásra kerül a bolttípusokra vonatkozóan az egy főre jutó bruttó-, nettó termelési és hozzáadott érték, a tárgyi-, lekötött eszköz hatékonyság, készletek, vevői követelések, szállítói kötelezettségek forgássebessége, készletezési, beszedési, tartozási idő, működési és pénzciklus, termelési költségek és egyes költségszintek alakulása, továbbá vállalatok parciális és komplex hatékonysága.

SZABOLCS SÁRA

AZ „AMATŐR” VEZETÉSTŐL EGY ÁTFOGÓ MENEDZSMENT KERETRENDSZERIG

A vezetés szükségszerűség, szokták mondani. Ez azt jelenti, hogy mindig vannak, mindig is voltak és mindig is lesznek vezetők. Ugyanakkor minden korban érdemes lehet megvizsgálni, hogy kit nevezünk vezetőnek. És ha vezetőnek sok mindenkit nevezünk is, megfogalmazhatunk kategóriákat, ami segítheti a tisztánlátást. Nem nehéz belátni, hogy sok különbség van egy kkv vezetője, egy multinacionális cég divíziójának vezetője, egy önkormányzat osztályvezetője, egy politikai vezető, egy vallási vezető stb. között.

A tanulmány megkísérel megfogalmazni olyan követelményeket, melyek minden vezetővel szemben egységesek, és olyanokat is melyek specifikusak.

A tanulmányban primer és szekunder kutatás elvégzése után egyfajta körképet adok arról, hogy kiket tekintünk vezetőnek, milyen elvárásaink vannak velük szemben; illetve megkísérlek egyfajta csoportosítási, „osztályozási” rendszert kialakítani, melybe minden vezető besorolható, ugyanakkor jól mutatja a vezetőtípusok közötti különbségeket is.

TOBAK JÚLIA

TULAJDONOSI SZERKEZET VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGI CSALÁDI TULAJDONÚ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN

Családi tulajdonú vállalkozások azok a vállalkozások, ahol a család, üzlet és tulajdon dimenziók szorosan összekapcsolódnak. Egy család vagy a családtagok tulajdonosai az üzletnek, van szavazati joguk, vállalatpolitikai döntéseket hoznak vagy/és aktívan dolgoznak is a vállalkozásban. A fogalmi meghatározásból kiderül, hogy a családi cégek nagy jelentőséget tulajdonítanak a tulajdonosi struktúra alakulásának a generációk közötti cégátadás során.

A tanulmányban ismertetésre kerül 16 magyar eset a tulajdonosi struktúra 2017-es állapotának bemutatása keretében. 2016 novembere és 2017 októbere között 13 szakértői interjú és egy esettanulmány készítésére került sor. Mindkét módszerrel Magyarországon működő családi tulajdonú vállalkozások vizsgálatára került sor. A szakértői interjúk alanyai mezőgazdasági és élelmiszeripari tevékenységeket végeznek. Az esettanulmány készítésével további 3 családi gazdasági társaság helyzete bemutatása vált lehetségessé, mely vállalkozások más ágazatban tevékenykednek. A vizsgált vállalkozások egyes generációi 6 pontosan definiált (1. nem tulajdonos, 2. érzelmi tulajdonos, 3. résztulajdonos, 4. többségi tulajdonos, 5. irányító tulajdonos és 6. kizárólagos tulajdonos) tulajdonosi kategóriába kerültek besorolásra.

Az eredmények azt mutatják, hogy az elemzett családi cégek többségének esetében a tulajdoni társasági szerződés szerinti megosztása jellemző a tevékenységben aktívan részt vevő generációk között.

TÓTOK VERONIKA

VETÉSSZERKEZETI TENDENCIÁK ALAKULÁSA VILÁGVISZONYLATBAN ÉS HAZÁNKBAN

Vizsgálatainkban FAO és KSH adatok összehasonlítását végeztem el abból a célból, hogy az elmúlt 50 év során a vetésszerkezetben milyen változások jellemzik hazánkat és a világot. A világ legnagyobb szántóterületével India és USA rendelkezik. Vezető helyen Ukrajna, Franciaország és Spanyolország található, Magyarország a 9. helyen szerepel szántóterület nagyság tekintetében. Ugyanakkor az országok összterületéhez viszonyított szántóterületek aránya esetében az előkelő negyedik helyet foglalja el hazánk. A világ fontosabb növénytermesztő országaira a gabonacentrikusság volt jellemző 1961-ben, ez a sajátosság a 2014-es adatok értékelése után is megmutatkozik. A jelenlegi időszakra jellemző az olajnövények vetésterületének növekedése a gabonatermő területek kismértékű csökkenése mellett. Magyarország vetésszerkezetének vizsgálata során is egyértelműen látható, hogy a gabonafélék dominanciája 2014-ben is megmaradt, azonban arányuk a KAP 2014-2020-as programozási időszakának kezdetén csökkent köszönhetően az új komponens bevezetésének. Ennek eredményeként hazánkban is fokozódott a szemes- és szálas fehérje növények vetésterületi aránya.

YEHIA O.S. ALDAAJA

THE MIDDLE EAST PERSPECTIVE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

CSR in the Middle East is gradually gaining more importance than in the past, although it still remains more about philanthropy and charity, it moves forward for more strategic approaches which includes formalize ways of giving, as a set of non-random actions, and focus more on addressing social ills and economic challenges that are hindering development, however, the business in the region has not yet taken the step to fully integrated the CSR into their core business operations, The most common challenges that facing the CSR implantation are: the Lack of government requirements and incentives, spreading awareness, building CSR partnership model and going beyond the marketing and PR campaigns, and full integration of CSR into the business strategy, In this paper we aim to introduce the current state of the corporate social responsibility (CSR) in the Middle East and its perspectives, besides reviewing its evaluation stages, motivations, and current Challenges, Moreover to examine CSR Common practices with examples from the financial sector the research method applied in this research based on secondary data sources and I have used desk research to illustrate most important points and findings on the topic.